

165
DUNKRI

RONNI

ELU-ROMAAN

Dunfri Ronni

eluromaan.

Fr. H. Kreutzwaldi nim.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

AR

108354

Oskar Tooming.

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

SE3240

ARHIIV
RAAMATUKOGU
H. LEONS

Sellest on ligemale paar korda paarkümmend aastat möödas, kui ühel vihmasel oktoobriõhtul Ronni Raudjalg astus Wenemaa päälinna käidawamal tänawal asuwa neljakordse maja trepist alla. Ta oli nutetud näoga ning ta leha wärises üleni. Ta kandis wäikest pakki kae otsas, kus olid ta wähesed asjad, nagu pesu jne. Wiletsad riidehilbud katfid noort saledat leha, mis oli juba mõnda aega insener Klirowile meeldinud ja milline asjaolu nüüd põhjustaski Ronni Raudjalal lahkumise rikkast-aristokraatsest inseneri majast, kus oli üle aasta teeninud.

Waatamata sellele, et see tänaw kuulus käidawamate hulka kesklinnas, kus harilikult õõsiti elu kärmelt ja kahtlaselt tufsus, oli see täna õhtul pea-aegu inimtühi ja mahajäetud. Wihma pladises juba mitmendat tundi wastu filedat asfalki ning keset tänawat rippuwad elektrituled paistsid sajast kuidagi tuhmilt helendawate tulepallikestena. Wihased tuulehood paenutasid sajades tänawa kõnniteede äärtes kaswawaid puid, rebides neilt wiimaseid mädanemisele määratud lehti. Tume ja madal sügistaewas rippus linna kohal õudse kattena, nagu ähwardades enese alla matta kõik allolew. Teg-ajalt röögatas mõni auto, eemalt kõrwaltänawalt kuulduis ka trammifella heledat tilinat, kuid see hajus kuidagi kaeblikult õhtusesse sajusse ja tuulehoogude hulumisest. Suured waateaknad uppusid heledasse elektriwalgusmerre, kuid see kõik näis nii eluwõdras-jube olewat, sest ükski mõistlik hing ei pidanud hääks väljas olla.

Ronni Raudjalg aga, insenerimajast wäljawisatud teenijatüdruk, astus aeglaselt edasi mööda pikka inimtühja tänawat, mille mõlematel äärtes olid suured majad, üksteise kõrwal, sarnanedes mingile müürile. Wiimased sündmused Klirowi perekonnas olid niwõrt mõjunud, et ta omas lihtsameelsuses ja lapselikkus, waewaga pisaratewoolu pidas, tähelegi ei pannud seda kohutawat sadu ja sügistuulte rebimist puul ja oma armetu palitu-silude kallal. Näis nagu oleks tuulekeerisid tahtnud teda ajuti õhku tõsta... See kõik, millest ta nüüd eemal, ja millele oli sunnitud selja pöörama, oli aga siiski nii raskelt oma mõju awaldanud noore eestlase hingele, et ta mõeldagi ei osanud. Ainult walu, walu, lõpmata walu oli ta pahupidipõrduwas südames, mis

kiskus end ikka loomale ja loomale, koku kui kaameleon. Teg-ajalt tuli talle wastu mõni mees, kes filmitsees teda siis terawalt ja nagu ootawa-otsiwa pilguga, kuid Ronni Raudjalg ei näinud ühtegi wastutulejat, kogu maailm oli talle surnud, tühi ja kurt. Siin-saäl wõlwalustel ja trepiastmetel seisatas ta mõni naisterahwas, samuti ootawa-otsiwa-terawa pilguga, nagu nood mõned üfikud ülestõmmatud palitukraedega mehed, kuid ta noid ei pannud Ronni Raudjalg tähele. Ta läks, teadmata kuhu, nagu unenäos.

Raks joobnud meest tuigerdas lõnniteel. Jõudes Ronni Raudjala kohale, seisatasid nad ja küüsid, mis preilil wiga ja kas preili ei kutsuks neid oma juurde külla. Kuid preili ei teinud neist wälja, ei pannud neid tähelegi, ei welnud ka mis tal wiga ja ei läinud kutsujatega kuhugi, mispää! mehed käega löid ja midagi halwakspanewalt pomisedes edasi tuigerdasid.

Reskõll lakkas sadu. Ronni Raudjalg oli seks ajaks läbi käinud mitmedkümnend tänawad ja ta ihul polnud ainustki kuiwa kohta. Wärisedes külmast ja märjast, istus ta kuskil kõrwalisel tänawal trepiastmele, ning küüsis eneselt esmakordselt, mis minust nüüd saab? Sellele ei osanud ta aga midagi wastata, kõik oli ju nii lootusetu, kuid siiski naeratas Ronni Raudjalg — läbi pisarate, sest lootust ta ei kaotanud.

Kui päikene paar tundi hiljem linna kohal rippuwa uduloori tagant oma tuhmi palge wälja pistis, et soojendada esimesi õõ järele tänawale tulejaid uniseid kojamehi, woorimehi, töölisi, leidis paks säarikutes kojanaine oma härrase maja trepil magamas noore naisterahwa, kes polnud keegi muu kui Ronni Raudjalg.

„Waata õõhulguft“, mõtles kojanaine rähmaseid filmi pilgutades ja kōssitõmmanut waadates, „lakub ja prassib õõ läbi ringi, selle asemel, et kodus ema-isa juures olla ja jumalat paluda... Riisugusele häbematale inimloomale kulaks otse lapsewitja weel...“

Kojanaine oli juba walmis kargatama, et tõuske üles ja kasige minema, ümberhooraja niisugune, kuid ommeti ei teinud ta seda. Ta mõõtis magawat nüüd weel kord ja õige teraselt, ning weendudes, et ei see ole ükski korralik inimene, waid kergemeelne jumalaleiwa söõja ja tööpäewa raskaja tänawatüdruk, tõukas luuawarrega magajale otse ribifontidesse. Kohkudes hüppas Ronni Raudjalg püsti ja awas unised filmad, mis ei tahtnud aga kuidagi seletada oluforda ja ümbrust, kus wiibib. Tige kojanaise pilk ja sellele järgnew sõnawaling tõi aga kohe selguse, ja karmelt kui linnupoeg, keda pesast wälja aetud, litsus Ronni Raudjalg minema pilki tänawat, kordagi tagasiwaatamata. Sellejuures unustas ta aga trepiastmele oma wäikese pakikese, oma ainukese waranduse. Kui ta seda hiljem otsima läks, ei leidnud ta seda mitte, ning ta oli kõigest ilma.

„Kas minna Klirowi poole ja paluda andeks ring wabandust?“ mõtles Ronni Raudjalg. Kuid otsekohe wihastas ta selle mõtte üle, sest see oli ju põhjendamatu: „Mulle pole waja nende ees põlwitamist, saan teistigi üle oma hädabest!“ Ja kindlas usus, et päike talle nüüd alles heledalt paistma hakkabki, suundus ta pargi poole. Minnes mõtles ta Klirowide perekonnas tema pärast asetleidnud tüli. „Jah... Kui sa tuled mu tuppa, istud mu kõrwale ja kõigest proua ees waifid, annan ma sulle palju raha ja ostan sulle ilufaid riideid...“ oli meelitades welnud wana Klirow sageli. Wiimased sündmused rullusid ta filmi ees elawalt möõda, neid oli

nagu wastik waadata, aga ka kuidagi kahju mittewaadata. Kõike nähtudkuulbut mõttes korrutades jõudis Ronni Raudjalg pargiteeni. Pika puies-tiku lõpul oli kõrge wärw ja selle taga suur loomaaed. Runagi ammugi oli proua Kliirow talle andnud loomaaeda minekuks raha, ja sellest ajast saadik püsis tal elawalt filmi ees uhke loomaaed maailmatu toredate ja mitmesuguste wõõramaa loomadega, fuhu ta sageli oleks läinud. Waata-mata warajasele hommikule, ruttaski praegu inimesi sinna poole. Meeleldi oleks Ronni Raudjalg nüüdki tahtnud näha tiigreid, elewante, lõwifid, ahwe, karusid, papagoisid, kolibriisid ja tuhandeid teisi loome-linde, kuid tal polnud ühtki kolisewat rahakest taskus. Jällegi langes ta tuju, ning ta istus esime-sele eesolewale pingile. Jah... Kliirowi proua oli ford, umbes aasta eest, saanud ta loomaaeda... Aga nüüd ei tee ta seda mitte... ning Ronni Raud-jalg ei wõtaks milgil tingimusel proua Kliirowilt rahagi wastu, sest see ini-mene on Ronni Raudjalale nüüd kõige wastikum inimene maailmas. Just tema põhjufeta süüdistuste ja tema hoolimatuse pärast oli Ronni Raudjalg tänawale tõugatud...

Kuidagi igawalt ja uniselt wenisid tunnid. Juba oli saabunud lõuna-aeg ja wabriku-wiled hüüdsid siit-säält. Päite paistis õige soojalt sügise kohta. Kuid mida soojemalt ta omi sügise kiiri maale saatis, seda walusamaks muu-tus Ronni Raudjala meel. Ta tundis otse hirmu, sest pea see päew õhtule ei jõua ja pea see õõ ei tule. Ring mis siis teha, fuhu siis küll minna? Õhtupoolikul pöördus ta linna tagasi. Kõht oli tühi ja süüa oleks tahtnud nii wäga. — Aga kust, millega?

Ja jällegi wenisid tunnid... Neglaselt, igawalt, mitte midagi lohu-tawat Ronni Raudjalale tuues. Kui ilm juba päris pimedaks oli muutunud, ja tänawad heledas elektrisäras sätendasid, tahtis ta pea-egu Kliirowide juurde tagasi minna, kuid ommeti sai ta kangekaelsus ja isekus sellest wõidu — „Ei, ennem ma nälgin, kannatan ja hulgun, kui et tagasi lähen...“ Ring terwe õõ Ronni Raudjalg nälgiski, hulkus ja kannatas.

Esimest forda nägi Ronni Raudjalg suurlinna õõ-elu. Runagi warem polnud ta nii hilistel tundidel wäljas olnud, tal polnud ettekujutustki, et inimesed ka õõsel, kui kõik ta arwates pidid magama, jalutawad. Tõsi küll, ka eelmise õõ oli ta linnatänawail möõda saanud, kuid sellest ei mäletanud ta midagi. Ainult wihma oli kohutawalt sadanud ja walu südant sõõnud. Täna oli aga wainne, selge ja soojawõitugi. Ruskil tornis löi kell 11..., siis 12..., 1... Woorimehed sõitsid edasi-tagasi, autod nende ees ja taga tegid sedasama. Tänäwanurkadel seisatus inimesi, naerwaid ja lõbusaid, mehi ning naisi. Pea iga waateakna juures oli mõni seisja. Siin üksik kogu, sääl kahakesi koos, mõnel pool aga rohkemgi. Tuli wastu hajameelselt ja aeglaselt astuwaid uhkeid härrasid, ametimundreis lihtsamaid mehi. Mõni neist hoidis kinni oma kõrwal sammawa naisterahwa käsiwarrest... Rinode usteft wooris inimesi tänawaile, need walgusid laiali, siia ja sinna. Seledad ja wärwiliised tuled aga meelitafid igal tänawal jalutajaid üksikutest suurtest usteft kuskile sisse, millede tagant kostus tänawalegi laulu- ja muusikahelisiid. Need olid, nagu Ronni Raudjalg aru sai, kõrtsid ja restoraanid.

Mida aeg enam kulus, seda tühjemaks tänawaid jäid... Kuid mida aeg enam üle leffõõ kaldus, seda enam ka ilmus tänawaile naisterahwaid, kes kõõdisid aeglaselt, seisatades ja siia-sinna waadates, nagu fedagi oodates.

Nad olid väga mitmesugused ja väga isemoodi riides. Siinsamas astus keegi kõrge kaswuga noorepoolne aga kehvalt riides naisterahwas üle kõnnitee, siinsamas läksid peaaegu poolsoostes ja rõõmsalt kiljatades Ronni Raudjalast mööda kaks wanemat naisterahwast, jättes eneste taha oma uhkeilt riideilt magusa lillelõhna, mis tuletas meelde Ronni Raudjalale neid lõhnu, mis hõljusid proua Klirowigi ümber, kui ta walmistus kuskile peole minekuks wõi wõõraste wastuwõtmiseks.

Kõik wastutulejad ja möödaminejad naisterahwad, nagu see näis Ronni Raudjalale, olid aga ilusamad, kui nad tegelikult olla wõisid. Nende huuled olid punaseks wärwitud ja põsed õhetasid roosalt ning need olid kaetud paksu puudriforraga. Silmi piirasid neil tumedad ripsmede-kaared. Ja nende riietus oli pea eranditult kuidagi teistsugune, erinev, filmatorkaw. Näe, tollel, kes jäi seisma laterna juures ja ühe mehega rõõmsalt naerdes juttu weskilema hakkas, on väga lai boa ümber kaela, näe, sellel, kes toetub kõrge maja wõlwialuse warjul, on punane laia ärte ja sulgedega kübar kullas... Jah, ja nad kõik astuwad nii imeliku wetruwusega, isesugune õõritus puusjades... Kuigi ühel kui teisel on pää norus ja filmad häbelikult maas, on nende jalgades ikkagi midagi teistsugust, kerget, pääliskaudset, mida pole Ronni Raudjalal weel kunagi mitte kuskil näinud...

Kuigi naisterahwaid liikus õigel tänawal, oli ka mehi sääl liikwel. Nad seisatasid siin-sääl, tegid juttu jalutawate naisterahwastega, ning kadusid siis kas üksi wõi kokkusaadawatega. Ronni Raudjalgagi peatas mõni mees, kuid ainult lühisa wälimusena inimesed ja sõdurid. Ja hoidus aga neist rääkima-kippuwast pahaselt eemale, kuigi ta ahnelt ja januselt neelas igat piffasja omapärasest õõelust, mis oli talle seni tundmatu maailm. Öö oli nii ilus ja waatlemiseks selles nii palju, mispärast Ronni Raudjalal enesest sel õöl palju ei mõelnudki. Ainult hommikuspoole ööd, kui tänawad juba päris tühjaks jäid ja Ronni Raudjalal tõsist wäsimust üle ihu laiali walguwat tundis, langes ta tuju ning ta hakkas enesest mõtlema.

„Kõik nad lähewad, neil kõigil on omad kodud, aga minul ei ole midagi...“ Ronni Raudjalal ei mõelnud edasi, sest uuesti kippus nutt ta filmi ja lõhus tundis ta nüüd otse karjatawat tühjust, — terwelt 24 tundi oli ta ju sõdmatal „Kuidas ma küll sööksin...“ mõtles ta ahnelt ja seisatuma jäädes ühe suure lihaäri heleda waateafna taga, sõigi Ronni Raudjalal nälgaste pilkudega igasuguseid worstiwiilukaid...

Kui tööliised ööle järgnenud hommikul wabrikutesse hakkasid ruttama ja ametnikud oma töökohtade-asutiste poole sammuma, istus Ronni Raudjalal jällegi tollel pargipingil loomaaria läheduses, kus oli olnud eelmisel hommikuspoolel. Ta oli nüüd lõpmatult wäsinud, magamata, nälgjane ja — lootusetu...

Uus päew kulus tänawale tõugatud 17-aastasele tüdrukule kohaotsemiseks, mingisugusegi teenistuse leidmiseks. Kõigi pingutuste ja püüete pääle waatamata ei andnud see aga tagajärgi — isegi süüa ei saanud ta kuskilt. Juba oli ta peaaegu meeleheitel, mõtles jõtte hüppamisest, rongi alla heitmiseft, oli käinud ka kolm korda Klirowi ukse taga, kuid uuesti säält tagasi tulnud. „Ei, sinna ma ei lähe, mitte sinna, ennem suren siinsamas, tänawakurus.“ Ja wõib olla selle mõttega suunduski ta hilisel õhtutunnil uuesti kesslinna käidawamate tänawate poole, kus oli mööda saatnud eelmise

öö ja kus võib olla jällegi liikujid mehed ja naised, salapärased inimesed. Ommeti pöördus ta aga juba poolelt teelt tagasi, et mitte näha enesest rõõmsamaid ja õnnelikumaid inimesi, kellede südameid ei waewanud mingid mured...

Järgmisel päewal naeratas õnn Ronni Raudjalale. Saatuse ei tahtnud teda weel heita tänawale ekslema, kannatama ja ennast müüma. See õnne-naeratus oli küll üürrike, nagu õnne-naeratused üldse, kuid nii palju oli Ronni Raudjalal fiiski põhjust selle üle rõõmustuda, et ta sai nädalapäewad süüa ja pimedas sahwrinurgas ulualuse.

Rõudepessijana kuskil räpases sadamasöögimajas ei unistanudki Ronni Raudjalg paremast. Ta oli sellega rahul ja tänas jumalat, et leidub taastundlikke inimesi, kes aitawad raskustes ja lootusetusse langenud tiitarlapsi. Kõik oleks ju päris häa olnud ja kindlasti oleks Ronni Raudjalg kauemgi söögimajas teeninud, kuid ommeti ütles peremees ühel päewal, et homme ta mingi minema. Punase näoga peremees, kelle suust alati tuli wälja wastikut wiinahaisu ja kes kõõgis teenijatega sageli tõreles, selle juures kätega ägedalt wehkides, rääkis weel midagi, kuid puundulikult wenekeelt mõistja Ronni Raudjalg ei saanud sest aru. See uus õnnetus mõjus nii rabawalt, et ta alul seda nagu ei uskunudki. Kuid talle oli küllalt sellestki, et homme kaugu minema, sest niipalju oli ta nädalapäewade festel peremeest tundma õppinud, et tal on kiwine süda ja tema otsust ei muuda ükski palumine ega nurumine. Ta ei julenud, ei osanudki paluda, et teda mitte ära ei aetaks.

Rogu öö mõtles Ronni Raudjalg, mis nüüd ette wõtta, kust olekõrrest uppujal haarata, kuid kõik oli ta ees tume, kõik teed nagu kinni ja kitsad. Ja hommikul, räpasest sadamasöögimajast lahkudes, oli ta sama rumal-tark, kui õhtul, mil peremees kästis tal ära minna. Ta läskis, teadmata kuhu.

Lõnkides sadamafail, kust laewad jõge mööda merepoole liikujid, mõtles ta, et mikspärast tal küll ei wea... Miks oli surm wiinud ta wane-mad nii warakult teise maailma, miks polnud tal kedagi sugulast-sõpra, miks teda alati nagu taga kiusati ja kuskil ei sallitud? Jah, mida enam ta mõtles, seda arusaamatumaks jäi talle ka söögimajast ärasaatmise põhjus. „Meile oleks mu töödudu ju ikkagi waja? — Ma olin sääl kõigiti hooolsalt töö juures, ei teinud kellegile kurja ega paha, aga ommeti kihutas peremees mu minemal Mikspärast? Mikspärast?”

Sõdjast kandsid punastes-sinistes kleitides, kirjude päärättidega naised suurte korwidega kurke ja sibulaid kaldale. Nad olid rõõmsad ja nad naljatasid. Nende näod õhetasid ning nad nagu ei tundnudki sügis külma ja winget tuulepuhumist merepoolt. Ronni Raudjalg waatas nende toimingut kaua, oma walu nagu sootuks unustanud, ja kadestas kurgi-sibula naiste õnnelikku seisukorda kõigiti, sest neil polnud wist küll ühtki muret hingel.

Ilmad muutusid päew-päewalt sajusteks. Päewade ja ööde wiisi ainult sadas ja sadas. Ning need olid raskemad ja kannatusrikkamad päewad Ronni Raudjalale, sest kuigi ta siin-sääl päewaks ja harwem ka kauemaks

mingisugusest tööõimalusest kinni sai haarata, pidi ta siiski rohkem lageda taewa all kannatama ja nälgima. Kuid ta kannatas ja nälgis, kannatlikult ja meeltheitmata, sest südames hõõgus lootuse-tuluke, mis pidi talle kunagi näitama ilusamate aegade ja rõõmsamate tundide tulekut. Ürgates hommikuti puukuurides, kuhu ta õhtuti salaja puges, wõi koridorides, kuhu päewaste hullumiste ja töötsemiste järele wargsti magama läks, waldas ta südant alati mingi salajane rõõmu-tunne, et täna tuleb lõpp kõigele kannatustele ja waewadele, täna algab uus elu. Ent need olid pettelootused, sest igapäew kordus sama halli ja masendawana, nagu eelmine. Ta terwis oli hoopis kiburaks jäänud ja end ühel päewal kuskil majaseinale paigutatud peeglis waadeldes, ei tahtnud ta end enam äragi tunda, nii oli ta muutunud.

Wäljas oli nii külm, et sääl kauem wiibida päris wõimatu, päälegi kehwaades riidehilpudes, nagu kandis neid Ronni Raudjalg. Ta soendas siis end mõnes teemajas, õllepoeefikus, trepikoridoris ja kus aga sai. Kuid sageli aeti ta säältk minema. Ring siis ta kõndis, õige kiirelt, palju maad, kuni hakkas soe. Mõnikord, kui ta päewal kuskilt taldriku täis suppi wõi tüki leiba oli saanud, millest jatkus terweks päewaks äraelamiseks, lonkis ta hilisõhtuks ka kesklinna, sest miski nimetu jõud nagu kutsus teda sinna — päältwaatajaks ja kaastunnistajaks õisele fauplemisele, mis kestis ligemale hommiku tulekuni.

Kuigi „elawa liha turul“ elu igal ööl oli enam-wähem ühesugune, leidis Ronni Raudjalg sääl edasi-tagasi kõndides ja waadeldes, alati ifka midagi ifesugust ja uut. Talle tehti mõnelgi korral ettepanekuid kaasa tulla, kuid ta ei läinud ühegi mehega. „Kuhu ma nendega siis ifka pean minema, egas nad mulle midagi anna...“ arwas ta endamisi päöle kesköö puukuuri poole magama minnes.

Juba oli sügis läbi, maad kattis walge õrn lumewaip. Ronni Raudjala hädad ja kannatused aga polnud weel läbi, need aina süwenesid ja suurenesid.

Ühel jõulueelsel ööl, jällegi kesklinna laial-walgel tänawal sihita jalutades, pidi ta peaaegu ühe pikawurrulise mehega kaasa minema. Wõõras, kes kandis laia ääreaga üliõpilasmütssi, lubas talle raha anda, teed pakkuda ja teenistuskohagi murekseda, kuid ommeti ütles Ronni Raudjalg sellest ära. Pahaaaimlikkus wõttis ta südames maad, ning ta lipsas kärmelt ühte majja, mööda treppi mitu korda ülesse. Kui ta säältk tüki aja pärast tänawale tagasi tuli, kahetses ta südames oma loobumist... Ta käis nüüd kiirelt tänawa mõlemail pooltel, et wahest näeb seda lahket härrat weel, ja läheb siis temaga kindlasti ühes, et süüa saada, kuid ta ei näinud toda meest enam mitte. Siiski, kui ta juba sootw muust mõtles, nägi ta otsitawat pikawurrulist meest, kuid ta polnud enam üksi. Reegi lühedane paks tüdruk oli ta käefõrwal, nad seisatasid tänawanurgal, mees hüüdis woorimehe, ning saani istudes sõitsid kiirelt sinna poole, kust tuisst haledalt wingus ja lumepuru wastu filmi ajas.

Sinna poole läks Ronni Raudjalgki, filmis pisarad, südames walu ja kõhus näriv tühjus.

Rogu tänane õhtupoolik helisefid kirikufellad. Mahedalt ja kaeblikult. Sadas waikselt paksu lund. Ja juba warakult tühjenesid tänawad, sest oli jõululaupäew. Õhtul liikus inimesi hulgakaua ja tõsiselt kirikutesse, kust kostus püha laulu. Mõneks hetteks waikis kirikufellade helin tumeda taewa all tornides, kuid seda nagu selleks waid, et warsti uuesti ja weel mõimsamalt helisema hakata. Siin-sääl juba süüdati jõulukuuskedel küünlaid ja läbi jäätanud akende paistis nende sära nii ilusa-meelitawana, et Ronni Raudjalg peaaegu oleks nutma hakanud. Kõige selle ja oma kurbuse, mahajäetuse üle. Tal tulid meelde lapsepõlwe ilusad ajad, kus kodus jõulupuu juures oli mänginud, nii muretult, õnnelikult, rõõmsalt... Aga nüüd? — Tal polnud kodu, tal polnud midagi.

Ta kõndis, kõndis ja kõndis... Ring et igaw poleks, hakkas ta aja-wiiteks lugema jõulukuuski, millel olid süüdatud küünlad. Juba oli ta 43 akna tagant näinud küünalde hehkimist ja kuulnud pühameelseid laule. Juba 57, 62, 74... Mida enam ta luges, seda terawamalt aga tundis ta enese südamel walusaid pisteid, otse karjatama panewaid torfeid. Peites siis näo sootuks palitu kraesse, nuttis ta endamisi, walades sooje pisaraid, pigistades seejuures kramplikult kokku omi wärisewaid huuli. Kuigi ilm täna soojem oli, kui mõni päew warem, tundus see Ronni Raudjalale nii külma ja jäisena, et ta peaaegu aeg-ajalt jooksma pidi. „Kui minna õige kuskile sisse ja paluda sooja ja süüa?“ mõtles ta endamisi. „Täna on kõik inimesed hädad ja wõib olla pole proua Klirowgi kuri ja tolle sõõgimaja pidaja peremees, selle juures kunagi nõudepesijaks oli olnud, pahane? Wõib olla on nad lahked, wõtawad ta eneste kõrwale lauda istuma-sõõmagi, et laulda siis üheskoos „Püha õõ, õnnistud õõ...“

Aga mingi kangekaelsus ja lootus, mingi pääletikkuw tergus ei lastnud Ronni Raudjalal kuhugi minna. Ta istus kiwitrepile ning nuttis. Lumehelbed langevad ta ripsmeile ning need sulasid sääl peatselt.

Enam ei helisenud kirikufellad taewa all ja enam ei näinud Ronni Raudjalg ühtegi walgustatud akent särawate küünaldega. Tänaoli oli tühi ja inimwaikne. Mõõdujad wõib olla terwelt pooled tunnid, kui mõni ükset hing kuhugi poole astus.

Siis, jäädes wäsinult tukkuma, tundis Ronni Raudjalg kedagi enese õlale koputawat. Tõstes filmi, ta otse kohtus — ta ees seisis sama laiaäärtega üliõpilasmütsiga pifawurruline mees, kes teda kunagi oli kutsunud enese poole, lubades raha anda ja teed pakkuda. Jah, teenistuskohti oli ta siis lubanud muretseada, kui ta temaga aga kaasa läheb.

Nüüd kordas wõõras mees sedasama ja Ronni Raudjalg ütles, et jah, ma tulen.

Jällegi hõikas mees samalt nurgalt woorimehe, kus oli seda teinud warem. Nad istusid mõlemad saani, ning kuljuste kõinal, läbi jõulud wai-kuse ja rahu, läks nende tee südalinnast eemale. Langes waikselt walget lund...

Langes waikselt sellel ööl Ronni Raudjala süütuski — ohwiriks elu-kutsese, mis sai talle saatuslikuks.

Järgmisel hommikul tuli ta üliõpilase juurest, krabisew paberaha kramplikult pihku pigistatud.

Ronni Raudjalg teadis nüüd, kuidas võib elada ja kuidas saab üle kannatuste-, nälja- ja raskustemäest . . .

Jõuluööl, kui kunagi kuskil kangel-kangel sündis Kristus, Inimese Poeg, sai Ronni Raudjalast awalik naine, kelle liha oli paljudele leiwaks ja sellega ta toitit paljuid näljaseid mehi.

Inimese elu on kui lumepallike. Kui ta hakkab mäest alla weerema, siis ka weereb ja ei peatu enne, kui on jõudnud päris alla. Misti ei suuda seda ta weeremist peatada, hoida ja takistada. Slegi inimene ise mitte — muudkui weereb, weereb ja weereb. Ja kuigi inimene, wõrrelbuna mäest alla weerewa lumepallikesena, püüab wastu seista oma langusele, pole tal selleks alati jõudu. Ta jääb nõrgaks ja weereb.

Nii oli ka Ronni Raudjalaga. Kui raske oli tal see aeg, mil ta heideti Riirõwde majast välja! Milliseid hingelisi ja füüsilisi kannatusi pidi ta üle elama tollel sügisel ja talwel, seni kui langes jõuluööl, müües end hädasunnil näruse paber-raha eest wõõrale mehele. See oli nii juhuslik, aga — saatuslik. Kuid millistele kannatustele, waewadele ja hädadele awas sellega ka utse? — Ei seda teadnud ta siis uneski näha. Ta oli weel nii romantiline ja elutuule puhanguteft wähe puudutatud.

Ronni Raudjala iseloom oli aga kannatlik, ta ei nurisenud asjata, ta oli rahul sellega, mis paratamatus tõi. Alul oli awaliku naise elukutse talle küll harjumatu, walus ja piinlik, kuid pikapääle harjus ta üpris. Päew-päewaga muutus ta röömsamaks, andudes kord ühele, kord teisele. Ta wõttis oma wassfet elufutset päris tõsiselt, millele muidugi palju kaasa aitas tutwus teiste awalikkude naistega. Need olid juba „elutargad“, wäljaõppinud. Nad wõisid noort algajat, kellel ei puudunud tarwilitud woorused meestele meeldimiseks, õpetada. Ja nende õpetuste-juhatustega arwestas Ronni Raudjalg wägagi ja löi läbi, nii et „kaaswõttelejad“ kadestasiid.

Ronni Raudjalg ei ela teiste awalike naistega koos ühises „riiklises“ lõbumajas. Tal on kuskil kesklinna kõrwaltanawas oma wäikene tuba. See asub, nagu awalikel naistel tawaliselt ikka, maja ülemisel korralt, sinna wiib üles pime ja kitsas trepp, mida ei tarwitata aga päewal peaaegu kunagi. Alles õhtul ja õö tulekul wõib trepiastmetel kord tasaseid, kord jälle kõwemaid ja hoolimatumaid samme kuulda. See on siis, kui Ronni Raudjalg läheb tänawale fergemeelsed, wiinastunud ja tiiraseid mehi otsima, wõi kui talle tulewad külastised, kes ei peatu aga kuigi kaua, sest nende südamed ei tulsu armastusele, need, kellel aga taskus on raha ja weres kihawat kirge.

Nood ajad, mil Ronni Raudjalg astus awaliku naisena eluteenistusse, olid aga sootu teised kui praegused ajad. Ei siis sündinud igapäew säärased langemisi, kui nüüd, mil noor naine, lõpetanud keskkooli ja fergemeelsuses seni tantšib ja kurameerib, kui end tänawale kõigile kätteasaadawaks tantšibki. Ei siis olnud ka nõudmine awalike naiste järele nii suur, kui nüüd . . . Ent ei siis ka olnud awalikke naisi nii palju kui nüüd. See tegi ka awaliku naise elamise wõib olla raskemaks, kuid ühtlasi wähest ka wähemkardetawaks.

Moraalne elu oli ju siis sootu teistsugune kui nüüd — sõdade ja rewolutsioonide järele, suguhaiguste õudsed-ohutawad piisilased ei ähwardanud siis mehi-naisi igal sammul ja igal kullupuutel. Kuid waatamata neilegi asjaoludele, polnud see hüljatud elukutse ka siis kangeltsi rõõmuwalmistaw, ennem küll piinarikas ofkiline teekond, waikne kannatamine oma kergemeelsuse, oma were ja teiste inimeste, kogu elu, ülekohtu ja hoolimatuse pärast.

Ronni Raudjalg ei langenud selles mõttes elumutta, nagu paljud teised ka kaasõed enne ja pärast teda. Ta ei andunud meeletult ja priisates elu kergemeelsustele, lõbustustele, joomingutele ja orgiatele, sest ta oli teadlik nende halbades mõjudes, mis awaldawad endid kui mitte kohe ja otsekohe-selt, siis küll hiljem ja kaudselt. Kuigi lühikese minewikuga lõbutüdruk, hindas Ronni Raudjalg kõigiti oma terwist ja kainet-korralikku eluwitsti. Talle ei saanud enesemüük kireks ja haiguselks, ta läks tänawale ja wõttis külalisi wastu ainult siis ja nii palju, kui nõudis seda elu seeshoidmine ning igapäewased elutarbed. Ka hoidus Ronni Raudjalg eemale juhuslikust ja kardetawast-kahtlasest meeselemendist, teades, et need wõiwad andmise asemel talt palju wõtta. Ja kui awalik naine, see kord juba harilikude naiste kyllast langenud inimene, weel kord langeb mõne astmegi wõrra madalamale, siis on ta „karjääril“ lõpp, siis on ta elulaewuke karidel ning talle ei jää muud üle, kui eneselt ise elu wõtta poomisnõõri kaelastumiseega. Tolle aja Wenemaa päälinna wõõraid naisi ihaldawad mehed sümpatiseerisid päämiselt just mittewenelasi. Oma rahwa õdedest nagu hoiduti eemale ja selletõttu olid nad enamasti ka wiimases järjekorras ostetawad ja wõetatwad. Sootu suurem nõudmine oli aga teistesse rahwustesse kuuluwate noorte naiste järele. Ja seetõttu figis ka Ronni Raudjalal kaunis kiirelt oma „klientuur“, nii et tal wõrdlemisi harwa tuli tänawale minna, et säält leida sootu wõõraid, kelledega õid möõda saata.

Nagu see kaunis harilik awalike naiste juures, nii armus Ronni Raudjalgi oma esimestel ofkalist-teekondade-aastal ühesse mehesse. Samal ajal ei loobunud ta aga sugugi omast elukutsest, sest ta ei saanudki seda teha, sest see elukutse näis talle sama tawaline, kui teenija-, kontoriametniku-, müüjanna- wõi mõni muu elukutse.

Uastaid käis see mees, ametilt kirjutaja kuskil kroonu ametasutuses ja nimega Andrei Loikin, Ronni Raudjala juures. Ulul oli nende wahelkord kuidagi ametlik ja külm, Andrei Loikin tuli ja läks, kuid pikapääle kaswas sellest tulekust ja minekust, sest alalisest kofkupuutumisest, armastus. Ronni Raudjalg suhtus Andrei Loikinisse teisiti, temaga kofkupuutudes tundis ta seda, mis oli tundmatu teiste meeste seltsis. Andrei Loikin oli talle nagu püha, kuidagi lähedasem ja armsam. Nad wõisid tundide, isegi päewade ja õõde wiisi koos istuda ning kõnelda kõigest. Nende iseloomud sobisid ja nad said üksteisest hästi aru. Jah, Ronni Raudjalg oleks meeleldi selja pööranud oma patusele elukutsele, loobunud sellest äratõugatusi inimesisusest ja abiellunud Andrei Loikiniga, kui ainult wiimane poleks olnud abielus ja kahe lapse isa.

Andrei Loikin oli teadlik Ronni Raudjala tunnete sügawuses ja talle walmistas see asjaolu palju libedust, sest perekonnaelu polnud Loikinile õnnelikult sülle langenud. Alalised arusaamatused ja wastolud naisega olid wõõrutanud ta kodust ammugi sootu eemale. Sel ajal ta siis elasgi Ronni Raudjala juures. Mõneks ajaks naine loobus täiestii omast elukutsest, sest tarwiliku

elu seeshoiu eest hoolitses Loikin wägagi hästi, rohkemgi kui lubas seda ta wäite ametnikupall.

Korra, kui Loikin teatawal tellaajal jällegi Ronni Raudjala juurde pidi tulema, ei tulnud ta mitte. Wingi pahaaimlikkus wallutas ootawa naise südame. Kui möödus päew ja selle järele kaks ööd ning Andrei Loikinit ifka ei tulnud, läks Ronni Raudjalg oma armastatut otsima ta korteris. Etimeft korda astus ta niisugusele minekule, ja seda wägagi erutatult, sest uskus, et see asjaolu Loikini naises kindlasti pahanduse esile kutsub. Wiimase halb, julm ja armukade iseloom oli Ronni Raudjalale wägagi teada, kuigi ta Loikini naist weel kunagi polnud näinud.

Loikini korteris tabas Ronni Raudjalga õudne sündmus — ta leidis oma armastatu surnuna kirstust. Naine oli tapnud oma mehe! See kohutawus mõjus lõowalt Ronni Raudjalale, et ta kuidagi waewu koju sai, kus haigestus.

Läks nädalaid, kuid Ronni Raudjalg ei paranenud. Ühele haigusele järgnes teine, ühest tõwest pääsedes, tabas teda uus tõbi. Mitmed ja mitmed korrad oli ta elu ja surma wahel rippunud, kuid ommeti polnud ta surmale määratud.

Mitu kuu haiguste keerises olekut kurnas aga Ronni Raudjala lõpplikult, ja weeretas hädadesse ning wiletsustesse, milliseid ta ei uskunudki elus olevat. Önn weel, et tal oli sõbrannasid, ja et tal ei puudunud ka mõni meestuttaw, kes teda mitme päewa tagant ajuti waatamas ja korraldamas käisid. Mehed leppisid ta nägemisegagi, kuigi haige nägemisega — nii hinnasid wenelased-ametnikud wõõrasse rahwusse kuuluwaid lõbutüdruid. Üksinduses oleks wõinud ta juba sada korda surra, oma armastatule Andrei Loikinile järele minna.

Kuidas küll Ronni Raudjalg oma pika haiguse kestel soowis, et elaks Andrei Loikin, et käiks teda waatamas... Jah, kui astuks Andrei Loikin ühel hetkel sisse — kindlasti paraneks ta siis otsekohse, filmapilkselt. Ta hüppaks woodist kui terve naine ning langeks oma ainukelele inimesele kaela... Aga Andrei Loikinit ei olnud enam elawete kirjas, ta oli langenud roimari kirwe all, ta oma naine oli wõtnud Ronni Raudjalalt nii armsa inimese. Päewad ja ööd, ise palawikus, frampides ja waludes, mõtles Ronni Raudjalg ainult jäledast roimast ja imeft, et wahest ommeti tuleb Andrei Loikin. Do, kui ta ainult suudaks, tõuseks ta kohe ja läheks wanglasse, kus Loikini naine, ja tapaks ta. „Jaa, seda ma teengi, kui paranen...“ Kui ainult paranen...“ Ning Ronni Raudjalg wandus kättemaksu, töötades tappa Loikini naise, küsimata, mi ks tappis naine oma mehe.

Jah, see oli nii, et Ronni Raudjalg haiguse hoogudes ei juurelnud Loikini tapmise põhjuste juures, wastasel korral, kui ta õigele punktile oleks trehwanud, et just tema pärast Andrei Loikin langesti kirwe filma all, oleks tema, Ronni Raudjala elu wahest sinna samasse läinud, kus Andre Loikini oma.

Juba on möödnud mitu-mitu aastat. Ronni Raudjalg pole enam nii ilus ja noor, kui siis, mil algas oma tegewust elu patusel wäerinnal. Ta nägu on kuidagi kahwatu, sellele ei suuda palju nooruslikku jumet lisada odawahinnalised puudridki. Ta filmist on kadunud rõõmus sädelus, erk ellu tormamise julgus — need on aukawajunud, kuidagi elutud, kalgid, etteheited, aga siiski nii paljust rääkiwad. Ta häälest on kadunud metalline noorusmahedus — ta naer kõlab nüüd kähisewalt ja surutult. Rogu ta ole-musest paistab wäsimust, apaatiat ja ükskõiksust. Kõik on nüüd Ronni Raud-jala juures nii tehtud, kunstlikult esile kutsutud ja mitteleoomulik poseerimine. Elurõõmus ja wõluw on ta waid hetkil, mil on buffinud enese wäliselt üles igasuguste kunstliste wahenditega, nagu wäljakutsuwa ja erutawa riietusega, shminkide, puudrite ja wärwidega. Singeliselt on aga üle kahekümnemäe astunud Ronni Raudjalg wanem kui teised samawanused naised, kelledele pole saatus määranud leiba teenida sel wiisil. Need unetud ööd, need kurnawused, need enese mina salgamised ja eneseohwerdamised on lõõnud jügawad jäljed ta südametunnistusse. Rogu see õudne elu ja need jäledad elulawastused jatkawad söömist ja urgitsemist ta hinge kallal, — nad jõõwad teda kui rooste rauda.

Ras on Ronni Raudjalg aga kaotanud oma wõluwuse ja kireroh-kuse ka meeste ees? Oh ei, mehed jooksewad itkagi tormi ta pääle, kannaksid raha makstes teda kätel ja teeksid mine tea mis muudki — kui ainult teda tunniks omada saawad, sest mehed ei wali, mehed ei näe, mehed ei tunne, kui neid wallutab alkoholi- ja muu joowastuses armutuhin, raha eest ostetaw armulõbu.

Ronni Raudjalg pole aga siiski tawaline lõbutüdruk, ta ei lähe iga-ühega kahtlastesse urgastesse, luskustatud kõrtsikabinettidesse, ta walib. Ta seisab selle poolest meestest kõrgemal talapinnal. Jah, aastale jooksul on ju ka sedagi juhtunud, kus puuduse pärast hädasumnil on tulnud wastumeel-seltki neile meestele kaela langeda, kes on olnud wastikud, jäledad ja alatud. Aga saab sellest siis kunagi tänawatüdruk hoolida? — Iffa peab ta oma südame sulgema ja nii tegema, kuis oluford wõimaldab ja paratamatus käseb — et elada. Kui pole paremaid, kui puuduwad need, kes meeldiwad, noh kas peab siis tänawatüdruk loobuma sadamatöölise wõi wedurijuhi was-tuwõtmisest ja magatamisest? Ta wajab ju leiba ja korteriperenaisele on tarwis üüri maksta! Oh ei, kõik, kõik tuleb tänawatüdrukul tähelepanemata jätta, tuleb sellele naeratada, seda suudelda, sellele anduda, sellele meeleldi ainult wastu kõrwu lõõks.

Kuigi Ronni Raudjalg kuulub linna teatawa raiooni soliidimate ja hinnatawamate lõbunaiste hulka, ei hinda ta end ise kuigi kõrgelt. Ta teeb juba aastaid etteheiteid, et miks pole ta täitnud oma lubadust Andrei Voi-fini naise tappmise suhtes, miks pole ta püüdnudki wanglasse pääseda, et kofku saada selle jõleda naisega, kes tappis tema pärast ta armastatu ja jumal-datu. Jah, see on jäänud waid töötuseks ja lubadusteks-õnadeks, sest ega's lõbunaise lubaduste ja töötustega wõi kunagi tõsiselt arwestada. Ja lõp-pude-lõpuks — need tundedki, eks ole nad awalikel naistel niisamuti muu-tuwad ja teises wärwis awalduwad, kui igal harilikul naisel.

Ronni Raudjalg mötleb sageli, et oleks huwitaw iga päew üles märkida omad mõtted ja elamused. Kui raste, huwitaw ja ka õpetlik raamat oleks kujunenud aastate jooksul — temagi mõtetest ja elamustest — just õpetlik, igale noorele neiuale, kelle süda on kopslew tallekene ja kes uisa-päisa, nii lõpmata kergemeelselt ja järelmõtlemata jookseb igale elu poolt lawastawatalt lõbustuse ettekandele, unustades, et tal on pääle runnete südames ka mõistus pääajus.

Ronni Raudjalale wiirastuwad filmi ette paljud standaalid, milliseid ta on pidanud üle elama ja mille lõpud on sageli hargnenud lõõmingutega ning kohtudes. Talle tulewad meelde sajad toored juhud, kus temafuguseid, seda elu pahma, on kohatud nagu loomi, mitte aga inimestena. Kui paljude walskuste, kelmuste, kannatuste ja hädade tunnistajaks ta on olnud! Näe, ta paremad sõbrannad on andnud teadlikult edasi suguhaigusi abielumeestele, mis on wiinud paljud õnnelikud perekonnad wiletsatesse hädaorgudesse. Ta isegi on arsti juurest arsti juurde jooksnud, et pääseda konokokkidest. Oh, nii palju hirmsat ja rasket on ta aastate jooksul näinud, kuulnud, tundnud — aga sellest ei tea maailm, inimeste kõrwad on kurdid neile abipaluwatele kistadele... Kui inimesed pole weel nii targad, et piirata uute langewate tüdrukute juurdetulekut, nad aina wõimaldawad ja soodustawad seda, sest elu on üksford juba niisugune.

Kui Ronni Raudjalg hulk aastaid hiljem, pääle sõdade ja rewolutsioonide kodumaa piiriäärtes karantiinis oli, imestas karantiini-ametnik, kelle ta ära wõrgutas, wäga, et kodumaale tuleja nii leidlikkuse kohta oli peitnud 400 tuhat rubla. Sellest suurest summast jatkus aga wäikene tilgike ametnikule wäikimisrahaks, ning nii Ronni Raudjalg tuligi, kui wanem ja rikas daam, kodumaale. Muidugi, kui oleksid olnud endised ajad ja wenerahad weel käigus, poleks mingisugused asjaolud taistanud Ronni Raudjalal elamist puhast kapitalist ja selle protsentidest, kuid...

Sattudes Wenemaa päälinna paremasse wõõrastemajja, kus soowijad wõisid tellida oma joomalaudadesse wõõrastemajas elawaid lõbustajaid daame, täpselt niisama, nagu tellisid nad õhtusõögiks omale karbonaate ja seapraade, ajas Ronni Raudjalg otse kuhjaga raha kokku. Tal polnud aastate jooksul millestki puudu. Mida aga soewis, seda ka sai. Riitudes end paremini ja kallimalt kui kõrgepalgaliste ametnike naised, jäi wõõrastemajas elutsewal endisel teenistatüdrukul rahastid nii rohkest alles, et ta neid panka hakkas wiima. Nagu möödus õõ, nii wiis järgmisel päewal õõga teenitud raha raudkappi hoiule. Kuidas see summa küll oli kaswanud, till-tilga wiisi, aga ommeti kaswanud ja aina suurenenud! Ronni Raudjalg wõis peaaegu täpsusega ära arwata kui paljud korrad ta on selle summa saamiseks meestele naernud, neid kallistanud, neile hää olnud. Jah, ta wõis selle summa järele umbkaudselt muudki wälja arwata, kuid ta tegi seda harwa, sest ta ei tundnud omaist elukutsest mingit häädmeelt, ta pigemini alati tegi enesele rängalt etteheiteid, et miks küll on hakanud niiwiisi elama ja ei pöördu sellest, kuigi töötas wahete-wahel sellest ka loobuda.

Ja nüüdki, kodumaa igatsuses Wenemaast loobudes, kus kõik pahupidi ja segamini läks, kus konkurents kohutawalt mõjuma hakkas, kus prostitutsioon end sugugi tasuda ei tahtnud, sest niigi oli naisti külluses kättesaadawal, mötles ta selja pöörata möödnud elule. Aga nagu mingi painaja pidas teda neis lam-

mittsais, ja juba karantiinis murdis ta ametnikku wastu wõttes oma lubadused ja sõna.

Kodumaa päälinnas ei paistnud talle sugugi päife. Tööwõimalusi polnud ja oma suure rahasummaga oleks wõinud ta siin waid tube tapetseerida, et oleks ojawitteks midagi teha — lugeda palju on kolmerublalisi... Dieta welda, juba Wenemaalt lahkudes oli ta seda südames aimanud, et ega's temast ifka korralitku inimest ja ausat naist enam saa, kuid siiski ta lootis, kuigi kahtles nende lootuste täideminekus. Paari nädala pärast, mil panditud asjadest saadud raha lõppema hakkas, ollgi ta kindlale weendumusele jõudnud, et — tuleb jattkata, päälegi kui ta weres tundis otse näriwat igatsust mõne mehe lähedaolekust, waatamata sellele, et ta oli juba üle neljakümne.

Neljasümmes aasta on aga iga naise, ka langenud ja palju üleelanud naise juures aeg, mil lõbb puhtele teine noorus. Mingi imelik fergus ja elurõõm wallutab siis iga naise südame ja esimesed wanaduskortsu waod põskedel, otsaesisele, nagu kaswawad kinni, andes maad uuestisündiwale noorusõhetusele. Kuigi minewil südant rõhub ja sageli meele kurwaks teeb, ei riku see meeleolu ja hääd tuju. On nagu nature kahju, et aastaid juba nii palju on läinud, nii wähje aega alles ja ees, kuid just wiimne wahest sunnibki were kiiremale tulslemisele, toob filmi sära ja helki, kuigi enam mitte sellises külluses, nagu warem. See teise nooruse õhetus ja puhkemine on aga kuidagi nukker ja sarnane sügispäifele tagasihoidlikule rõõmuslemisele.

Sõõgimajas, kus Ronni Raudjalg lõunatamas käis, tutvus ta ühe kesh-ealise naisega, kes käis sääl sama järjekindlalt kui tema. Enne pidas ta wõõrast omaisuguseks, sest ta näojooned olid kuidagi teistsugused kui harilikel inimestel, ta ülalpidamine wabameelne ja kõift trotsiw. Wõõras, kes tuli alati üffi ja läks minuti paarikümne pärast, kui oli lõunatanud, oma pisikesse koerakesega, kes talle millegi pärast alati hiljem järele tuli, meeldis Ronni Raudjalale.

„Mu kaastannataja, mu kaasõde...“ mõtles ta sageli, üle pooltühja sõõgisaali wiimast wargsi waadates.

Ühel päewal, kui lõunatajaid tähendatud sõõgimajas vähem oli, palus wõõras naine Ronni Raudjala oma juurde lauda.

„Teie käite, nagu ma näen, alati siin...“ algas wõõras koduselt juttu. Et Ronni Raudjalal kedagi tuttawat polnud ja talle ta oletatud kaasõde wäliselt meeldis, siis naeratas ta wiimasele lahtelt, ning tähendas lühidalt: „Seda'nd küll...“

„Kui ma ei effi, olete teie, proua wõi preili... wõõras siin?“... küsis kesh-päraselt rietatud naisterahwas ja waatas terawalt, nagu midagi tunnistades, Ronni Raudjalale otja.

„Millest te seda järeldate? Näen ma siis sedasi wälja wõi? Jah, dieta weldes, ega ma oma inimene ole... Tulin hiljuti Wenemaalt.“

„Ah Wenemaalt? Wenemaali? Nojah, seda ma arwasin kohe. Otsekohe, kui teid siin sõõgimajas esimest lorda nägin, mõtlesin, et teie... et ega teie päälinnlane ole, ifka säält Wenemaalt...“ Wõõras esitles selle järele ennast.

„Kuidas? Emilie Pihlak? Pihl?“ päris Ronni Raudjalg, sest esitleta w ütles oma nime kuidagi segaselt, nagu ütlewad inimesed ilka end esitledes oma nime segaselt.

„Pihlak jah... Mitte Pihl... Ma elan siinsamas, kōrwaltanowas, maja number 16, kolmandal korral... Mul on oma wäikene äri sääl, korter pooleteise toaga, see tähendab toa ja pooliku köögiga, — teist köögi poolt tarwi tab naaber kah... Aga on halb ja must naaber... Kujutage ette... Aga noh, mis sellest siis ilka rääkida. Teie nimi on siis Raudjalg? Raudjalg jah? Nii... Aga teie olete üffit wõi? Lest wõi lohutatud?“

Kui Ronni Raudjalg Emilie Pihlaku sorawale watramisele ja familjäärsele pärimisele kohe ei wastanud, küsis Emilie Pihlak, nagu wastusest suurt mitte hoolides:

„Aga sääl Wenemaal on hirmus wift küll. Kõik räägiwad ja lehed kirjutawad kah... Mul sääl kah mõned sugulased, aga ei tea, kas neid enam elawate kirjast ongi... Mu tädipoeg on nimelt sääl... Petro... ei Weningraadis... ametilt kingsepp, ja naine ka poolestsaadil sama töö tegija. Ega te ei tunne? Mõnikord juhtub nii, et juhuslikult teatakse...“

„Ei tunne, kahjuls ei tunne...“ wastas Ronni Raudjalg ja silitas Emilie Pihlaku koera, kes saba liputades ja tagumistele jalgadele püstiajades oma perenaise tähelepanu juhtis äraminemise ajale.

„Pea nüüd, Foxi, küll me lähme... Käete... preili wõi proua... Koergi on mul... Ta on mu ainuke sõber... Wäga tark loom... Ma olen üffit, lest nimelt jah... mees sai mul sõjas surma... Nojah, aga teie?...“

— Saadawal...“

„Ah nii... No siis oleme nagu ühed. Aga lest te wift küll pole. La hutatud? Jah, egas lesed nii riides käia saa... nagu teie...“

„Ei ole ma lest midagi... Pole nende abieluasjadega proowi teinudki, ja ei mõtlegi teha... Mis niigi wiiga...“

„Soo-soo...“ ütles wenitdes ja õige teraselt Ronni Raudjalale otša waadates Emilie Pihlak. Näis nagu oleks ta juba teadnud, mis asjamees ta wastas istub. Ta tahtis nagu midagi küsida wõi öelda, huuled juba nagu awanesid, aga siis ta waatas kähku köögiukse poole, kus seisid ettekandja-tüdruk. Wiimane juba teadis, mida tähendab nende alalise lõunataja seesugune pilk, ning peatselt oli ta laua juures.

„Homme maksan nädala eest... Täna ei saa...“ Ja siis Ronni Raudjala poole pöördudes fähwas kähku, nagu oleks tal rutt wõi misti kiire asjatoimetus meelde tulnud: „Lähme nüüd, prei-li Raudjalg.“

Nad tõusid ja lahkusid söögimajast

Ronni Raudjalg oli kogu õhtupooliku pahur, tal ei tahtnud meelest minna Emilie Pihlaku eriliselt rõhutatud sõna preili. Tal oli isegi kahju, et ta peab ilka weel wallalisele omast preili nime kandma ja teistsuguses mõistes, kui kannawad seda tuhanded-tuhanded teised. Ta tegi enesele etteheiteid, ränku etteheiteid, et enam kui paarikümne aasta eest oli lasnud elu-ohjad lõdwaiks ning astunud üle selle läwe, kuhu ta ühelgi noorukil astuda ei soowita. Kui ta õhtuks mereäärest jalutamast tagasi tuli ja omas külmast toas, mille üüri maksmise tähtpäew juba möödas, wäsinult toolile istus, mõttes ta jällegi Emilie Pihlakuft ja ta rõhutatud prei-li. Aga enam polnud ta täna tutwunenud Emilie Pihlakule pahane, sest ta arwas, et egas too wõõras muud äri peagi, kui...

Umbes nädalapäewad hiljem, kui Ronni Raudjalg ja Emilie Pihlaf häädeks tuttawateks olid saanud ja kumbki teine-teisest õige palju teadsid, ütles wiimane oma wastsele sõbrannale: „Seate mis ma täna mõelisin..?“ Ronni Raudjalg tõstis pilgu supitaldrikult ja jäi oma wastasistujale küsiwalt otja vaatama.

„Noh, õelge, mis ma mõtlesin?“ lordas eelmine uuesti.

„Ei tea...“ punastus Ronni Raudjalg wastu oma harjumist. Ta millegi pärast arwas, et sõbranna teda nõögata tahab, kuigi ta seda warem polnud märganud.

„Waadake, preili Raudjalg, see, mis ma teile nüüd ütlen ja millest ma täna mõelisin, tuli mul juba eile pähe, kui teie juures olin ja kui teie korteriperenaine nii toorelt tõreles — üüri pärast... Mina arwan, et teie mõitsite minu juurde elama ajuda. Teil oleks kergem ja odavam, kuigi mitte nii waba... Aga on siis see suwisel ajal nii tähtis... Mul üksi kah nii igaw... Palju sest Forjifti...“

Ronni Raudjalg, kes kannatas rahalise raskuse all ja kellel puudus weel tutwusringkond, ning seetõttu ka wõimalus iseseiswalt elada, oli sõbranna häätahtlikusest ja lahkusest waimustatud.

„Kui kena ja armas te olete... Miks mitte... Hää meelega...“

Juba samal õhtupoolikul ladus Ronni Raudjalg oma korwid, paar pisikest kasti talweriiete ja muu kraamiga woorimehe troskasse, ning õhtul pühitseti Warju tänawal nr. 16, kolmandal korral allüürniku sisseõnnistamise pidu, millest osa wõtsid pääle Ronni Raudjala ja ta korteriperenaise hiro-mant Emilie Pihlaku kaks madrust, üks sohwer ja wiimase pruut Leida Soonfeldt, kes oli paar aastat samal wiisil omale ülalpidamist teeninud nagu Ronni Raudjalg üle paarikümne aasta. Leida Soonfeldt oli aga nüüd õnnelik mõrsja ja tulewane autoomaniku abikaasa, Ronni Raudjalg aga...

Wanem madrus, lataõlaline ja eesnimega Oskar, oli juba tublisti purjus. Ta jorutas pea iga kolme minuti tagant: „Läksin mina... läksin mina... läbi külatänawa...“ See ei meeldinud aga kaaslastest madrusele, kes lõi igakord „külatänawa“ järele rusitaga lauale, nii et liitripudel kõikus ja klaasid wärisefid: „Mitte läbi külatänawa... Läbi Wiruwärawa... Mis on meil külatänawast kasu ja mis säält saada, aga waat — Wiruwäraw... footu teine ast...“

Pääle kesköö, kui kõik, isegi paljurääkija Emile Pihlaf, õige hääs tujus olid, kalduski kõigi jutt ja huwi, nagu korraga, päalinna õvelule. Leida Soonfeldt, olles uhke, et temal sinna enam tagasi minna ei pruugi, protesteeris küll selle kõneaine wastu, kuid kui peigmees kargatas, et „kust ja kurat, ise pärit oled, ära tee end ingliski, las me räägime, mida tahame,“ oli temagi nõus...

Igalühel, eriti mõlematel madrustel ja sohweril oli palju südame pääl. Nad rääkisid igasuguseid wõimatuid lugusid päalinna õddest ja nais-test. Aegajalt tähendas Leida Soonfeldt jutule midagi juurde ja Emilie

Pihlat püüdis kõigest kuuldust nagu järeldusi teha ja ennustada, et tolle ja tollega läheb elus nii ja naa. Ronni Raudjalg oli aga kõigist vaiksem ja tagasihoidlikum, ta püüdis kõike meelepidada, tehes mõttes järeldusi ja pärides, et kas see ikka tõesti nii ja nii on, või on teisiti... Ta tagasihoidlikust märkas mitmel puhul madrus Oskar ja kätt üle kõrvalistuja piha panes jorutas ta jällegi „Läffin mina, läffin mina... läbi külatänawa...”

„Kurad, jäta juba oma wirtsate... Kui laulda oskad, siis laula ehtsat mehelaulu — „Läffin mina, läffin mina... läbi Wiruwärawa...”

Ja kõil süttusidki sellest, lauldi täiest kõrist Wiruwärawa laulu, misjärele joodi wiimane wiin ning hakati ära minema.

Sohwer läks oma pruudiga kõige enne, trepil pruudiga jällegi tõreledes, et noh, kust ma ju siis ikka mujalt korjasin, kui tänawarentsliifi... ja wa' lirwa niifugune...

Madrus, kelle nimi Ronni Raudjalale kuidagi meelde jääda ei tahtnud, wihastas Oskari üle ja läks üksi warsti pääle sohweri ja ta pruudi, kuna aga Oskari nimeline madrus norjates Pihlaka-Raudjala korterisse magama jäi.

Kui päike hommikul esimesed kiired läbi kardina ja kõrge majanurga tagant sisseõnnistatud toa aknast sisse saatis, tõstis madrus Oskar pää padjalt ja ütles Ronni Raudjalale: „Nüüd ma pean minema.”

Warsti ta läkski, ning Ronni Raudjalg waatas kaua sõrmiga weeretades raha, mis oli talle esimeseks rahaks päälinnas ja selles korteris.

Hirromant Emilie Pihlat töötas ja ka teenis hästi. Tema juures käis warahommikust hilisõhtuni, mõni kord, nii imelik kui see ka pole, isegi õõsiti igasuguseid lihtsate elukutsetega või ka päris elukutseta inimesi. Sääli wõis näha teenijatüdrukuid, woorimehi, poodnikke, politseinikke, sadamatöölisi, sõdureid, pesunaisi, endiseid aga nüüd ametita kõrgemaid ametnikke ja teisi inimesi. Neid kõiki ajas hirromant Emilie Pihlatu juurde paeluw uudishimu teada saada oma tulewikku ja elusaatust. Nad leidsid tee Pihlatu kolmandakorra korterisse tuttawate juhataste kaudu, sest hirromant oli teatumaid päälinnas, keda wahetewahel külastasid isegi mõned kõrgemad wõimukandjad, tuntud tegelaste abifaasid jne. Kuigi Pihlat polnud mingisugune selgelnägija, oli ta ommeti inimeste läbinägija. Sageli juhtus nii, et ta, oletades et sellega juhtub seda ja seda ning tollega läheb nii ja nii, leidis suurt lugupidamist ja austust oma aina kaswawas klientuuri ringis. Sest peatselt see teade ei lewi laialdaselt, kui mõnele on ennustatud hääd või halba ja see tõesti täppi läheb. Olles hää inimestundja ja nende iseloomude läbinägija, sai Emilie Pihlat igale külastajale öelda ka ta minewikku. Ja kui ja ütled inimestele, et ta on kunagi õnnetult armastanud, siis noogutab kannataja selle pääle kindlasti päraga, ning hirromandil ei jää muud üle, kui aina mitmefestada seda õnnetuarmastuse lugu, ning anda kannatajale julgustust, et kord tulewad teile paremad ajad ja ta armub õnnelikult. Muudugi on inimene sellest wägagi liigutatud ja waimustatud, ta lahkeb tänu-

tundes ja raha makstes, suurtes lootustes, ja räägib igale kofkupuuntuwale tutta-walegi tolle ja tolle hiromandi ofawuust ja nõlawõimust, ning hiromandi klientsuur aina niuwiisti kaswabki. Samal ajal muigab aga hiromant salakawalalt enese-ette ja tunneb rõõmu, et maailmas leidub weel rumalaid kergeusflikke inimesi, ning palub, et see edaspidigi nii oleks, sest ei siis sure ükski inimene siin maakeramunal, — kellele jumala poolt antud hää suuwärk, — nalga.

Ühel juulikuu õhtupoolikul, mil pitne pahuralt paukus ja wälgud tumedat päälinnataewast sikk-faktiliste wälkudega läbi torkisid, ning kogu maa nagu warisedes wärises, istusid wanal diiwanil Emilie Pihlak ja ta allüürnik Ronni Raudjalg kõrwuti. Ühtki kundet polnud oodata.

Mööddus tükk aega waituses, mida segas ainult pisse pörin ja tume kõuekõmin. Juba walgustasid wälgu walgusjoad hämarduwat tuba heledalt ning seega aina suurendasid õhtupooliku ühatoonilist salapärasust ning kõrwutiistujate halba meeleolu.

„Kuule, Emmi, pane mulle õige kaarte wälja...“ ütles siis, tüki aja pärast Ronni Raudjalg, olles äkki huwitatud hiromandi kaardisawusest, mida ise aga kunagi sugugi tõsiselt ei wõtnud.

„Sulle?“

„— Mulle jah... Sa pole seda ju mulle weel teinud. Tahaksin meeleldi teada, mis tuleb, mis on ja mis möödas... Kas weab täna paremini kui eile, wõi läheb niisamuti näs-su?“

„Soo — so... Wõi seda, mis tuleb? Ja seda kah, mis oli ja on... No kae, kui uudishimulik sa oled... eks sa tea ifegi mis olnud ja mis tulla wõib, kui hästi weab...“ naeratas hiromant ja lisas siis kohe, nagu ifegi waimustudes uudishimust, mida kaardid küll welda wõiksid ta allüürniku saatusest ja lähenewast õhtu-wäljawaatest: „Aga miks just kaartitega? Rääjooden ju kindlamad ja mulle enam meeltemööda...“

„Rääjooden kindlamad? Eihja kah. Olgu nad sulle meeltemööda, mina aga tahan kaartidest saatust teada ja asi sellega,“ nõudis jonnakalt Ronni Raudjalg, mispääle hiromant kaardid wälja otsis ja neid segama hakkas, ning mitmesse hunnikusse seadis.

Pitne pöristas aga ifka edasi ja wihtmawaling ei tahtnud järele anda. Kui Emilie Pihlak kaardipaki kummuti äärele tagasi tõstis, ja omaest ettekujutusest kõik sõbrannale rääkinud oli, wajus Ronni Raudjalg päris tõsiselt mõttesse. Kaartid ennustasid talle halba, wäga halba tulewikku. Teda pidi tabama ootamatud halbatoowad saatusunooled — tema eluküünal pidi potiühelkate, ristisoldati ja ruutuässa pärast weriselt lõppema.

„Tapetakse?... Ristisoldat?... No jumal küll... Ristisoldat ja ruutuäss kõrwu, ifka mitu korda järjest käsitläes?... See tähendab siis ifka nii, et tumedawereline mees ja rahahunnik peawad mulle saatuslikuks saama ja minu elutulufese siin maa pääl kustutama?“

Kui õhtuks pitne üle läks, astus Ronni Raudjalg pahas tujus tänawale. Ta ei tahtnud uskuda oma korteriperenaise ennustust, kuid ommeti mõjus see alateadwuses halwasti. Wahetewahel ta küll naeratas koguni ja wihasus siis, et mis lõra see on, et ristisoldat ja ruutuäss saawad talle lõpputoowaks... „Mul pole ühtegi ristisoldatit ja raha ka iwagi... Kuis nad siis ifka saatuslikuks saada wõiwad...?“

„Ristisoldat... Ruutuäse... — Jah, mul pole mitte üks, waid mitu sada ristisoldatit, ning ruutuäsafid — noh üks neidki ole olnud ja saab teenida. Uga milline saab mulle siis saatuslikuks? Kellest pean hoidma eemale ja kellelt raha mitte wõtta?“

Siis suundus ta rahulikult püütawasse, pannes kogu oma lootuse, kogu oma teha wetruwuse, kogu oma astumise ja kogu oma olemise mängu, et meeldida mõnele juhuslikule mehele, kes oleks teda wiinud oma poole wõi kes oleks teda tassinud kuskile õblokaali kabinetti — armastama.

Hulgal ajal pole olnud linnas nii elawat liikumist, kui täna õösel. Aitse järele sooja õõsse ruttas igauks, kellel aga aega ja tahtmist. Kogu õhtu tühjad olnud lõbustuskohad täitufid pääle saju kiirelt spekuleeriwate kaupmeeste, ametnike ja poolilma-daamidega, kes on päänäha nii süütud ja wagad kui lambatalled. Autod kihutafid õõ läbi warase hommikuni linnast wälja rannaäärsetesse lõbustusafutustesse ja säält tagasi. Majade aknad feisid kogu õõ lahti ja mitmelt poolt kostus lõbusat grammofoonimusi, naeru ja laulu. Oli nii palaw see äiksele järqnenud suweõõ, et keegi nagu magada ei saanud. Kes polnud kodus, need lätsid wälja kas kõrtsudesse, tuttawate poole wõi niisamuti jalutama.

Reflinn oli süütuid ja mittesüütuid jalutajaid täis. Käidi hulgatefi koos, naerdes, naljatades, wõi ka üffinda, mõtteid mõtifleedes ja kurwalt astudes.

Rahtlasi naisi, neid ainult päewa lõppedes tänawale tulejaid inimesi, oli täna tänawail haruldaselt palju. Iga teise wastutulija filmist wõis lugeda otfirmist ja ootamispalwet ja tahtmist end anda wõi ise kedagi wõtta. Ja kuigi mehi külluses liikus, ei suutnud nad abipaluwate filmigi tulijate, minejate ja seisatajate naiste südamefoowe täita. Neid oli ju nii palju ja neist korjati ainult kõige nooremad, kõige ilusamad ja kõige wõluwamad, nagu korjatatsse lillepeenralt kõige õrnemad, lõhnawamad ja joobnustawamad õied. Wanemad ja wähemilusamad naised aga jäid tahaplaanile ja wiimaste koristada. Harwa lähenes neile mõni joobnu, kes ei näinud wahet teha noore ja wana, ilusa ja inetu wahel.

Juba firesid esimesed kuded kuskil hoowides ja juba walgenes hommitaewas. Koofakas koiduwire tuli arglikult nähtawale kõrgete majade katuste tagant, teatades wastsest päikesefõidust üle kõrge sinise suwetaewa. Selle lähenemisega jäi tänawatel ilka waitsemaks ja ilka tühjemaks. Ruttas weel mõni hilineunud mees kõrtsukambri, et magada paar tundi enne soowimatut tõöleminetut, kihutas ka mõni auto aegajalt joobnud-wäsinud ja kähifewahääleliste lõbustajatega. Näis, nagu oleks kõit wõllanud hirm kuskile hilineda, millestki maha jääda, — kõit ruttasid nagu käskutäites kodude poole.

Ainult wanemad ja wähemilusad ja wähemwõluwad awalikud naised ei ruttanud. Nad astufid laisalt wanade kassidena nagu ennegi, õhtu tülles, aeglaselt ja otswalt, igale wastutulijale mehele terawalt otja waadates, üffikuid peatodes ja neid paludes, et — „lähme, kaunis-kallis peig...“ Kuid polnud neid kauneid-kalleid peige nii palju, kui wajasid seda õised tänawad õiste õõnimestega, nurumistega, mispäraft ka neil, wiimases järjekorras olewail naistel, tuju kõigil oli langenud. Juba muututi päris awalikult wäljatufuwaks ja püütükkiwaks —

tedagi tuleb ju ommeti haneks-püüda, peab leiduma tuhandete seast ikkagi mõnigi, kes on walmis raha eest ostma wananewailt ja paljufannatunuilt wäheilusailt nais-telt — armastust. Aga — tõesti palju polnud niisuguseid mehi täna õõsel mitte.

„Poole odawam täna — tule, siinsamas pingil...“

... Mees pomises midagi õige arusaamatut, lõi käega ja läts siis kiirelt kurwalt seisma jäänud tänawatüdrukust eemale.

„Hallo, hallo... pidage kinni, härra... Kas te mind ei tunne? No pidage ommeti, paar sõna teile...“

„Käi minema, ära topi kätte kallale,“ kõlas kojuruttawa mehe wihane wastus õõlinnule, kes katsus omale kawalusega wõita woodinaabit.

„Poisu, poisu... kus sa lähed?... Sul on igaw... Ma tean, sul on nii wäga igaw... Las ma saadan sind natuke... Ma saadan sind koju... Tulen seltsi, kui tahad...“ mangub kähisewa häälega ligemale kuuekümmenele juba jõudnud wanaeit, kah kollasepassi omanik. Pois ei hooli aga „wanaema“ kojusaatmise lubaduswõljust, sest tal pole nooremate ja ilusamate jaoks pennigi raha taskus, kuigi hinnad ja taksid madalad. Niisuguse puujalgadega hobusekronuga ei lähe ta aga hinnatagi kuskile!

Ronni Raudjalg kuulub täna samasse liiki, kel ei wea. Ta on end küll ehtinud, säädunud ja sättinud, omaarwates isegi wäga hästi, ta on waike ja tagasihoidlik, tahtes end sellega nagu huwitawamaks ja ihaldawamaks teha, kuid see nagu kiuste täna ei mõju ja ei aita. Ei leidu meestest ühtki, kes tuleks, kes wiiks — teda siit tänawate pesast.

Juba mõtleb Ronni Raudjalg pettunult kojuminekut, sest uni kipub kangesti kallale ja magada tahaks nii wäga, kuid siis tuleb tal meelde — juba mitu päewa on ta süügiarwed tasunud korteriperenaine Emilie Pihlak... Jah, ja korteriüüri tuleks samale noisele ka maksta ning pesunaine nõuab üle nädalapäewade raha, uusi sukke kuluks hädasti ära, sest muidu ei saa enam üldse tänawale tulla. „Ah, kui kole, kui kole, kui sul pole raha, seda hirmsat ja neetud raha, seda jumaldatud ja ihaldatud raha!...“

Wana pikataelaga raatuse plekkatus on juba hommikuse päikesega kullatud, linnud sädistawad nii rõõmsalt ja muretult pöösastes, nagu poleks neil üldse aimu, mis on walu ja mis on mure. Juba tulewad esimesed kojamehed raudwärawate tagant oma luudade, kärude ja kühwlitega tänawaid rookima. Enam ei sõida ühtki autot, ning õwawahid sammuwad suuri wõtmekimpe kõlistades kodupoole — nende päew on nüüd lõppenud, algab nende õö... Päikesel rõõmsad kiired äratawad unise woorimehe troskapuul ning hobune troska ees wirgub unest, kõwasti puristades. Kell kõrge raeoja tornis, mis on nii peenike ja pikk, nagu kaeltirjaku kael, on lõõnud juba mitu-mitu korda pääle kelloõttunni. — — —

Kuid ikka kõnnib Ronni Raudjalg, sest ta pole kaotanud lootust. Otse kiislikult pühib ta täna tänawail, käib ühest läbi, teisest pool, seisatab siis wiiwuks siin-sääl nurgal ja läheb jällegi rutates, wilistades ja laulu ümisedes edasi. Ta on nii wihane ja pahane, et päike juba majakatuste tagant paistab, et juba hommik on käes. Kuid Ronni Raudjalg pole üksi, kes käib, otsib, seisatab ja wilistab. Seda teewad niisamuti ta kaasõed ja kaaskannatajad, kelledele pole täna saatus lahkelt tähtsiranud mõne meeletu mehe andmise näol.

Minnes läbi wanaaegse wärawa, mis lahutab wana-linna uus-linnast, tundub Ronni Raudjalale, et postil seisew kordnik teda millegi päraest nii terawalt

jälgib. Läheb ta kefflinna poole — sammub ka kordnik talle järele, läheb ta teises suunas — teeb sedafama ka kordnik. Jääb ta seisma, jääb ta kordnik seisma.

„Kui wahest kordnik? Kui kutsuks õige teda?..“ mõtleb Ronni Raudjalg ja suundubki siis selle mõttega uuesti wärawa poole. Mõnikümmerd samm enne wärawani jõudmist ilmub otse tema ette kuskilt kõrwaltänawast teine kordnik, suundudes kah postilseisja poole.

„Wahetus wiist? Nüüd, nüüd weab, peab wedama,“ arwab Ronni Raudjalg ja kohendab oma riietust, tõmbab ka puudert paarid korrad põskedele, et enam meeldida ja enam äritada oma wäljawalitud, oma otstutud ja ihaldatud ohwrit.

Kordnikud kõnelewad maast ja ilmast ning nende jutt kajab kaugele tänawatühjusest wastu. Jällegi waatab õõotsa postil seisnud kordnik Ronni Raudjalale nii terawasti, nii paljuütsewalt, kui wiimane wärawa alt läbi läheb.

Mõned minutid on möödud, kuid kordnikud kõnelewad endiselt ja Ronni Raudjalg wihastab, et miks ta küll ei tule talle järgi ja ei kutsu teda kustile. „Wõi ei taha ta mind? Wahest on naisemees ja truu oma isiklikule woodiloomale? Wahest tahab ta noori, ilusaid, õige wallatuid? Wahest ei wõlu ma sugugi?“ arutab Ronni Raudjalg, ja tunneb mingit rõhuvat raskust ja isesuguseid walusaid pisteid südames.

Enam ei kõnele kordnikud. Selle eest aga hakkawad Ronni Raudjala taga kostuma kellegi sammud. Aga ta ei waata, ei, ta ei waata taha, sest kindlasti see ei meeldiks tulijale, peletaks niiviisi päris eemale. „Parem teha end huiwitawaks, raskelt lättesaadawaks, sest egas meestele meeldi need naised, kes ise sülle jooksewad, küll aga need, kellede pärast tuleb wõidelda, kellede pärast ette wõetakse wõidu- ja tormijookse, nagu waenlase kindlusele wõi kaewikule,“ filosoferib õõst pettunud Ronni Raudjalg, pannes nüüd oma wiimase allesjäänud lootuseraasu lähenewatesse sammudesse. Juba on tulija õige lähedal... „Kindlasti pole see keegi muu kui kordnik — kohe tunda — rasked säärifu sammud... Aga oot! — minust ja mööda ei lähe, minust ja täna ei pääse... Usu, pane tähele — seda ma ütlen: minust ja täna ei pääse, ma oman su, pane tähele, sa omad minu täna, weel enne koju jõudmist,“ töötab Ronni Raudjalg ja soowib, et ta seljatagant oleks nüüd kõige wõluwam naine maailmas...

Tuleja astumine muutub... Aeg ühe ja teise jala mahapaneku wahel pikeneb. Enne lähenes ta tippides, raskelt kuid kiirelt, — nüüd laisalt, uniselt, wäsinult... „See on häa, see on meeldiw tundemärk,“ mõtleb juba saabawa wõidu üle juubeldaw Ronni Raudjalg, ja katsub oma säärtesse koonda kogu oma olewa naiselikluse ja kire. „Ma pean, ma pean — ta wõtma,“ töötab ta endamisi uuesti ning märkabki, et kordnik on juba ta kõrwal. Ja kordnik algabki, küsides, miks preili nii üksi ja unustatu, millele wastab preili naeratades, et ei ta olegi üksi ja mahajäetud — kena kordnik ta kõrwal...

Weerand tundi hiljem awati koputamise pääle „Sinise hiire“ restoraani uks, kust sisse astusid kordnik ja ta daam. Nad olid mõlemad unised, tahisid mõlemad nii wäga magada, aga ka — raha ja armastust...

Nii tutwus Ronni Raudjalg oma Ristisoldatiga.

Kui Ronni Raudjalg kontrollis tuli, otis ta wärawa kohal filmiga postilseiswat kordnikku. Täna oli aga postil keegi paks wanalbane mees, mitte Zuhan Keerding. Ning Ronni Raudjalal oli sellest südamas nii kahju.

„Jah, — saatuslikuks sai see Keerdingust-meess ja too pettumusöble järgnenud hommik „Sinise hiire“, mõttes ta endamisi, meeldetuletades hommitut, mil ta „Sinise hiire“ kabinetis koos kordnik Keerdinguga oli langenud kombluswalwe käpa alla. Selle tagajärg oli muidugi see, et Ronni Raudjalg registreeriti awalikuks naiseks, kes pidi igal nädalal kord kontrollis käima ja kes omas piskese neljanurgelise tunnistuse, mida rahwasuu nimetab mistipäraft kollaseks passiks, kuigi see tunnistus pole kollast wärwi.

Seda kõiki mõeldes, pole aga Ronni Raudjalg sugugi „õnnetu“. Ei, sootu wastupidi — nüüd ei pruugi tal salaja tegutseda, igal filmapilgul farta, ta wõib wabalt wõtta igat ja wabalt wõtmata jätta igat, leda ei soowi. Ta on täteõigusline, ise enese peremees!

Elades hiromant Emilie Pihlaku juures tutwus Ronni Raudjalg sääl laialdase meesringkonnaga, kes andsid talle päris kespärase äraelamise wõimaluse. Teda külastati õige sageli hiromandi korteris, mille wastu polnud perenaisel midagi, sest temalegi langes raafuteki, nagu koerale leiwaraafuteki laua alla... Wahe-
tewahel wiisid mehed, kellel see wõimalik, Ronni Raudjala ka eneste poole. Aga mitte enese ega ka oma korteriperenaise, waid just wõraste päraft leidis Ronni Raudjalg warsti, et iseseisew korter oleks ikkagi parem, wabam ja mugawam, päälegi kui ta sissetulek seda ei takistanud mõtlemast.

Ja ühel warasügisel hommikul lahkusidki hästi läbisaanud sõbrannad. Sama päewa õhtupoolikul peeti juba Ronni Raudjala wastes korteris, mis asus otse südalinnas, raevoja läheduses, nõndanimetatud Dufri tänawal, soolaleiwa pidu. Peowõrasteks olid kõik needjamad inimesed, kes mõne kuu eest olid wõibinud Warju tänawal peetud soolaleiwa peol. Ainult üks inimene oli enam, nimelt kordnik Zuhan Keerding. Selle eest puudus aga peoliste laualt Pihlaku wäikene pitakarwaline Foxi. Wahepääl oli endisest lõbutüdrukust. Leida Soonfeldtist saanud juba autojuhi abikaasa, ning noorpaar elas näiliskelt ja kuulda-wasti päris ristiniimeste mešinädalate päewi, kui mitte arwestada sellega, et registreerimise eel mehelt saadud peksujäljed weel siniste worpidena noorku kätel-käewartel tunda andsid.

Madrused, Dstar ja teine, kelle nimi aga Ronni Raudjalale kuidagi meelde jääda ei tahtnud, olid täna mõlemad õige pahurad ja sapised, sest nad märkasid juba sisseastudes kordnik Zuhan Keerdingu terawat pillu. Neile näis kohe esimesest filmapilgust, et neile on tulnud wahepääl wõistleja, ja küllalt tugew wõistleja. Rogu õhtu nad põrnitsesid, ühel pool madrused ja teisel pool kordnik, ning nende wahel ei toonud sõbralikkust häwitataw wiingi. Seda märkasid ka kõik naised, ning nad püüdsid kõigiti teed tasandada meeste üksteisest arusaamises, eriti Ronni Raudjalg ise ja Emilie Pihlak, kuid see ei tahtnud neil kuidagi õnnestuda. Pääle testöö olid koosistujad tublisti purjus, ning arusaamatu ja põhjendamatu wiha madruste ning kordniku wahel löi lõkkele. Sõnawahetusest ja niisamuti närimisest-nõökimisest kaswas wälja käsitisi kokkumine. Madrused kui kanged lõõmamehed, löid lauad kokku ning toa sõna tõsisest mõttes segamini. Ei aidanud siin sohweri ega teiste rahustuspüüded. Muudkui lõõdi. Teinud oma töö, lahkusid madrused wihalelt. Peatselt läks nendele järele ka Leida Soonfeldt oma mehe ning Emilie Pihlakuga.

Purustatud woodiserwale jäi istuma ainult muhklane ja werine kordnik. Tema see ju oligi, kes sai kõige rängemalt kannatada löömingus, milleks aga dieti mingit tõelist põhjust polnud.

Saatanud wõõrad ära, waatas Ronni Raudjalg fängiserwal istujale otja ja küsis:

„Kas kordnikud selleks ongi, et nad lasewad rahuliku meelega naisterahwaste kortereid segi peksta? — Häbi peaks sul olema, Juhan, lähed tülli ja teed standaali...“ noomis Ronni Raudjalg, sest ta oli tõsiselt pahane asetleidnud standaali üle.

„Kuidas mina? Egas mina tülli norinud? — Häbi pole mul millegi üle tunda — ise wõitsid sa häbi tunda oma madruste üle... niisugused — raisad...“ Kordnik õhetas näost ja filmist paistis, nagu põlesid need wihast, tahtes madrustele weel kord näidata, mis tegemata jäänud. Ta waikis tüll aega, sõneles siis weel Ronni Raudjalaga, kuni wiimaks ära lepiti ja otsustati kõik olnu ja möödunu unustada.

Oli juba hommik, kui mõlemad noorsates magama jäid fängi, mis püüis waewu jalul ja millel olid serwalauad lõhutud.

Dunkri tänaw on päälinna kuulsam ja kitsam tänaw. Usudes otse südalinnas on ta aga elawast liitumisest siiski kõrwal. Ta ei ühenda teisi tänawaid, tas pole äriid, asutisi ja seepärast pole sinna ka kellegil asja, wäljaarwatud elanikud, kes sellel tänawal elawad. Aga suur hulk neist elanikestki on niisugused, kes ei liigu sääl päewal. Nad awawad omad kambriuksed alles õhtul ja lähewad siis, mil harilikud kodanikud juba magama heidawad, — tööle. Iga kord ei pruugigi selle tänawa elanikel, kes teeniwad leiba oma enese ihuga ja õõsti, kaugemale minna. Tarwitseb waid kõrgete, üksteise wastu liisutud kiwimajade pööningu- ja ärklifordadelt mööda keerdtreppe alla tulla, natuke tänawal seisatada, jalutada ja mõnele ootajale naeratada, ning juba ongi aeg käes ja kaup koos... — Kaks inimest, lõhnaõlitatud naine ja keegi wõõras mees, harilikult palitukrae ülesfetõmmatud ja filmis tagassurunud kartus, et kas keegi tuttawaid ei näe, astuwad ettewaatlisult maja uksest sisse, et minna ülemisele korrale, kus peab olema wäikene tuba, kopitanud õhu ja hämara walgustusega kamber. Ja sääl siis mööduwad minutid, tunnid, mõnikord terwed ööd ja päewad, ning kuidas nad mööduwad sellest pole maailmal ettekujutuski. Seda teawad waid asjaosalised ise, kuid oma huwides waiiwad nad sellest alati.

Kui saaksid Dunkri tänawa majad ja seinad kõnelda?! Millest nad küll ei kõneleks! Mida küll on kuulnud, näinud ja tundnud need kiwised müürid, need nii salapäraseid-hallid majad oma süngete akende ja weel süngemate trepiestkute, koridoride ja tubadega! Kui palju waesust, wiletsust, muret ja walu on siin ööd ja päewad sajad oma südames kandnud ja tundnud! Kui palju kordi on siin neetud elu ja kõike, mis teeb inimese õnnetuks, jah isegi loomaks.

Wiletsalt tuleb inimene ellu, wiletsalt elab ta elu ja weel wiletsamalt lõpetab ta elu. Ja üks ole siitagi tänawale paljud elanikud tulnud oma elu elama wiletsalt, hädaga, pettumusega! Elatakse siis siin mõned aastad, alul weel loo-

tustest ja unistustest, kuidagi sunnitult püstitoitud pääga, aga ennnäe, pettumus kihutab pettumuse kannul, üks mure ja häda ajab teist taga, ning ühel ilusal päewal wariseb elanik ommeti kofku. Tasi on järele jäänud ainult luu ja nahk, mida ei waja keegi ja mida keegi wastu wõtta ei taha, sest see luu ja nahk on elu festel läbi imbutatud waludega, enese müümisega.

Ras on see tõelik naer, mida naerdakse Dünkri tänawa salapäraates tubades? — Oh ei, see naer on läbi pisarate, walust ja kannatustest ümbermootunud naer, mis ei tule ka kunagi südamest. Ja mis on õnn, selle hüljatud tänawa paljudele hüljatutele inimestele? Ei midagi muud, kui krabisew paberiraha ja kõhutäis süüa... Siinsamal tänawal on elanud päälinna kuulsam ja wanem lõbunaine Ronni Raudjalg juba neili aastat. Siinsamas kiwimüüride wahel on ta neli aastat iga päew üht ja sedasama teinud — end müünud. Ja siinsamas tänawas on Ronni Raudjalg, keda kutsutakse juba ta Dünkri tänawale asumise esimestest päewadest alates Dünkri Ronniks, ahastanud elu sapisuse ja ülekohtu päraft.

Dünkri Ronni iseloom on teistsugune kui teistel ta kaasõdedel. Nood teised on kõik nii ülbed, autud, aga tema, Dünkri Ronni, kuidagi wooruslik ja rohkem inimene kui libu. Ning sellepäraft austawad Dünkri Ronni kaasõed teda kõigiti. Tasi peetakse lugu ja iga ta sõna ja arwamine on mõjuw ning sellega arwestatatakse kui emaliku nõuandega.

Dünkri Ronni on nüüd mitu aastat üle wiiekümne, kuid wäliselt ei wõi seda keegi welda. Ta on juba mitu ümmarguse-aasta juubelit oma tegewuse meeldetuletuseks pidanud, aga ta pole seepäraft weel wäljawisatud omast seisuseft — mehed on otse janulikud tema järele, sest nooremad awalikud naised on nii lapfikud ja rumalad.

Sajad awalikud naised, kelledega Dünkri Ronni iga õhtul tänawail kofku puutub, tunnewad Ronni siemisi kannatusi ja neil on tasi kahju. Seepäraft pole nad sugugi kadedad, kui Ronni nende nina alt kawaleeri wõtob ja nendega oma katusekambrise juundub. Nad armastawad Ronnit koguni nii, et loowutaksid kaswõi oma käest mehed Ronnile, kuigi see muidu sootu wastupidi. Kes pole näinud tänawail tülitsewaid awalikke naisi? Miks nad kisklewad kui koerad fondi kallal? — Eks ikka sellepäraft waid, et üks saab mehe, teine mitte. Kui aga Ronni mehe „leiab“, ei kiskle keegi ega waata ka kõõrdi sellele. Miks Dünkri Ronnit nii armastatakse? — Seda ei tea aga keegi ja Dünkri Ronni isegi ei mõista seda. See on nii imelik talle ja ta on õnnelik.

See kõik paistab nii aga wäliselt. Sisemiselt on kõik sootu teisiti ja seda ei näe keegi. Dünkri Ronni, olles pettunud kõigest, mis on maailmas, kannatab rohkem, kui seda arwab inimõdistus. „Mis ma olen? — Mitte midagi“, mõtleb ja wastab ta igapäew kümned korrad. Tema elu on läinud kurakätt ja allamäge. Tal pole millegi üle rõõmustada, isegi selle üle mitte, et teenib teiste awalike naistega wõrreldes hästi. Tal pole kunagi meestest puudu, kuigi mõnikord wähem, kui soowiwad seda ta kaks kirge.

Nimelt on Dünkri Ronni aastate jooksul otse haiglaselt hakanud raha koguma. Ta ei pilla neid krosse ja kroone, mis teenib enesemüümisega, niisamuti tuulde. Ta hoiab ja kogub neid, tassis paar korda kuus need teenitud rahad panka, sellejuures loobudes mõnefti elutarbest ja hädawajalikust. Tühja kõhtugi kannatada pole tal raske — „mis siis, saab niigi, aga oma wanade päewade eest tuleb hoolitseja“, arwab Ronni Raudjalg, ning soowib, et tal ikka ja ikka oleks mehi.

Keegi ei tea seda, isegi Dunkri Ronni kaasõed mitte. Ainult Leida Soonfeldt, kellest sai autojuhveri naine, kes aga mehe juurest minema põgenes, et end endiselt tänawal müüa ja kõigile meestele kuuluda, on sellest teadlik. Ka kordnik Keerdingu eest pole Dunkri Ronni salanud oma rahakogumist, sest ta on leidnud Keerdingus enesele hää sõbra ja selfilise.

„Weel paar aastat, siis kui olen wana ja mind enam üksi ei taha ega waja,“ nii seletab Dunkri Ronni sageli Leida Soonfeldtile ja Juhan Keerdingule, „siis loobun. Ja panka wiidud rahadega hakkan oma elu lõpupäiwi mööda saatma. Mis ma selle rahaga teen, küsite teie. Noh midagi ikka saab ette wõtta. Uwan kaupluse wõi midagi muud sellesarnast.“

Ühelt poolt nooruslikult püüind kirj meeste järele, teiselt poolt kirj raha koguda ja sellega oma elu mustepäiwi kindlustada, lõukawad Ronnit järjeft elutiisatusse. Neg-ajalt lastub ta ka, mõeldes, et tal kauaks enam polegi seda pääliskaudset elamist, elu igatülgsetesse lõbustustesse. Ta ei tunne küll mingit tarwidust pummelungide ja orgiate järele, kuid ommeti tuleb sellegi järele aegajalt ta südamesse iha ning ta unustab siis, et ta on üle wiiekümne, et tal waja raha koguda, et ta on nii üfsik, pettunud ja kannataja.

Tulles kord päewaselt jalutuskäigult, mis oli ta juures kaunis haruldane, oma wäikesesse ja wagusasse tuppa, leidis ta selle ukse awatuna. Wõti oli ukse ees.

„Kes sääl siis on?“ mõtles ta, kätt ufselingile pannes. Ustudes tuppa, ta kohkus — laua juures istus kordnik Keerding, keda polnud ta näinud hulgal ajal.

„Noh, kuis siis sina siia said,“ küsis Dunkri Ronni ja ei rõõmustanud sugugi oma selfiliste ootamisest, sest wiimase filmist märkas ta mingit salakawalat läiget.

„Tere Ronni... Sa imestad, jah... Aga mis siis ikka imestada — tulin ja olen siin. Ma ju tean, kus su wõti seisab,“ arwas kordnik ja püüdis warjata mõtet, mis sõi ta südant.

„Soo—soo... wõi tuled kui oma-inimene...“ imestas Dunkri Ronni. Nad istusid kaua, kuni hilisõhtuni toas, wahetades mõtteid ühe ja teise üle. Siis tõusis mees, ning läks.

„Imelik inimene... mida ta küll siis täna tahtis... Ta ei küsinudki...“, mõtles Ronni ja hakkas end riietuma, tänawale minekuks. Kui ta pimedat treppi mööda alla läks ja parojasti pikne kargatades kuskile sisse löi, tuli tal meelde, et hiromant Emilie Bihlat, kelle juures ta kunagi elas ja kes nüüd oli juba teises maailmas, talle kaarte wälja pannes oli ennustanud midagi halba ristisoldatist, potiühhesast ja ruutäsast. „Ristisoldat? — Keerding wahest ongi see Ristisoldat, keda kartma pean?“ Wärin läks üle ta ihu ning, estimest lorda omas elus kartis ta wiist tänawat. „Kui keegi siitsamast wärawa tagant nüüd kallale hüppab? Kui keegi...“ ah, Dunkri Ronni ei mõelnud edasi, sest teda palus juba keegi wõõras mees oma juurde teed jooma ja aega wiitma.

Õites autos uuslinna poole, meelestus Dunkri Ronnile too jõuluõõ, mil teda ka oli kutsutud teed jooma ja aega wiitma. See oli kunagi ammu ja ja kuskil kaugel... Ning siis ta oli noor, külmanud ja nälgjane... „Aga kas sama õnnetu kui nüüd?“ päris ta eneselt. — Ta ei leidnud wastust, sest oleks wale olnud welda, et ta nüüd õnnelik, kuigi oma ihuga teenitud rahasid oli pangas iigemale pool miljonit.

„Raha ei tee kedagi õnnelikuks,“ pomises ta kuuldawalt, ega pannud täheleegi, et wõbras mees silitas ta põlwi.

Ujalehed, eriti kõmulised, wõisid hõisata ja täiest kõrist juubeldada. Terwed leheküljed ja terwed pikad weerud fett-kirja täis kõnelesid jubedast, salapärasest ja sensatsioonilisest roimast, mis aset leidnud päälinnas, Dunkri tänawal. — Awalik naine Ronni Raudjalg, hüüdnimega Dunkri Ronni oli tapetud! Roima oli awastanud tapetu sõbranna Leida Soonsfeldt, kes wõeti esialgu kahtlusalusena wahi alla. Juurdlustäigul selgus aga, et kahtlustataw ei saa kuidagi süüdi olla Dunkri Ronni roimas ja ta wabastati wiibimata. Järgnes rida arupärimisi, rida läbiotsimisi, ülekuulamisi, kuid kõik jäi saladuse katte alla. Alul oli küll arwatud, et egas selle roima paljastamine raske olegi. Mida enam aega kulus, seda raskemaks aga muutus politseile saladusliku pähtla puremine. Niidid ei tahtnud kuidagimoodi hargneda ja ametwõimud seisid kui mõistatuse ees. Sensatsiooni himus ootas rahwas jälle kannatlikult ajalehti, kuid säält mitte midagi leides, hakati nüüd süüdistama politseit jne. Samuti oli aga politsei süüdistamine alufeta. Ta pingutas kramplikult, tehes kõik mis wõimalik, kuid ometi jäid roimale lähedalseisjad kindlaks tegemata.

„Kui kole ja õudne lugu,“ arutawad tänawal sammujad.

„Juba teine tapmine paari päewa jooksul,“ arwab te'ne, ja wärin läheb üle ta ihu.

„Räägitakse kõiksuguseid lugusid, peigmees olla tapnud Dunkri Ronni...“

„Mis räägitakse! See rahwajutt. Mis peigmeest ta niisugusel olla saab... Igaüks oli talle peigmees... Waat', kui mõni teine öölinn teda ei kågistanud...“

„Nii wõis kah olla...“ arwab esimene. Teisel õigustatakse salapäraselt roimarit. „Parem kah, kui sühulene patuhunnik waikselt ära koristati...“

Muidugi, kellel niisugust waja... Muudkui ritub inimesi, weab teisi kaasa...“

„Tubli mees, see tapja, küllap mõni niisugune tappiski, kes haiguse sai, sest mis muu pärast ikka üht awalikku naist tappa...“

„Waewalt, et ta haige oli. Awalikud naised ikka kindlamad — aga waat need salad, wot nood ongi need kõige hullemad...“

„Tühja kah, iga naine on haige. Awalikud esijoones... Ära räägi Rein... ma tean juba neid asju...“

Nii räägiwad inimesed, kuid see ei too selgust jubedasse loosse.

Dunkri tänawa elanikud, esijoones awalikud naised ja teised muide kahtlased inimesed, on kõik üle kuulatud. Reegi pole andnud aga seletusi, mis wiiks politseid roimari jälile. Tapetu lähemad sõbrad seletawad ülekuulamisel ametnikele pikalt-laialt tapetu iseloomust ja eluwõisist, kuid konkreetselt mitte midagi, mis tõstaks saladuslaori sündmuselt.

„Mis te arwate,“ küsib kriminalist ühelt awalikult naiselt, kellel pisarad filmis ja kellel lõpmata kahju oma häält sõbrannast, „miks wõidi Ronni Raudjalga tappa?“

„Ei tea... Tõesti raste võelda... ma arvan, et mees läks temaga lihtsalt tülli ja sellepärast tappis. Wahest maksis liig vähe wõi tahtis päris ilma, nagu see meestel moeks...“

„Jätame nüüd selle jutu... See ei puutu asjasse,“ ütleb ametliku ilmega ametnik ja pärib siis uuesti: „Aga miks oli tapetu korter segi paisatud?“

„Ah miks wõi? Roh otjiti midagi...“

„Mida siis?“

„— Wahest raha...“

„Ametnik jääb mõtlema, ja küsib siis kähku: Aga kas oli tapetul raha? Kas teie teenistus on nii häa, et saate raha forjata?“

„— Minul küll ei ole, aga...“ ülekuulataw jääb mõtlema, ning kostab siis nagu häbenedes „Raudjalal ikka pidanud olema. Näägiti nii. Ja tal wedas hästi. Ega ta ei priisanud... Glas tagasihoidlikult, olla fognud ja pangas hoidnud.“

Ametnikule jatkus sellest ja ülekuulamine lõpetatakse.

Majaelanikud, kes tapetut küllalt hästi tundsid, wõetakse kõigiti seletuste risttule alla.

Keegi wanem naisterahwas seletab, jubedusest weelgi närwiline, et wiimati kui ta kadumusest näinud, see olnud õhtul enne tappist, lubanud Ronni Raudjalg minna päästearmee koosolekule. Üldse ta käinud seal väga sageli, ja kirikus käinud kah. Roduski lugenud piiblit ja kõnelenud naabritele, et ta uskuwat jumalat, kuigi jumal tema olla unustanud ja enefest ära tõuganud.

Keegi teine sama maja elanik arwab, et tapmine sündinud rööwimise otstarbel. Tapetul olnud palju raha, kui palju just, seda ta kindlasti ei teadwat, kuid õige palju küll. Jah, tapetu olla olnud väga korralik ja kokkuhoidlik inimene. „Ei ta prassinud ja praalinud, nagu need teised... oli nagu päris harilik-inimene... ja ilus-õrnafene, kuigi juba warsti rauga eas,“ seletab ülekuulataw, kuid see ei ütle ametnikule midagi olulist.

Nagu kõik niidid aegamisi hargnewad, nii hargnesid ka need niidid siin. Saadi siit-süüalt teada, et tapetu paremate ja waremaaja sõprade hulka kuulub keegi kordnik Juhani Keerding. Teda olla nähtud mõnelgi korral Dunfri Ronni juurde minemat, peamiselt hilisõhtuil. Wiimasel ajal kordnik käinud küll harwa tapetu juures, kuid seda enam püüdnud ta oma tulekut-minekut teiste majaelanike ees warjata.

Kui politsei mõni päew hiljem kordnik Juhani Keerdingut ülekuulama läks, tabas ametwõime üllatus, mis tõstis ka kätte Dunfri Ronni roimalt.

Kordnik Juhani Keerdingu uks oli suletud. Korduwate koputuste pääle waatamata ei awatud aga seda.

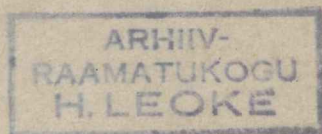
Et aga wõti seespool ees oli, tegi wanem kriminalist korralduse uks maha murda.

Uks awanes ja ametnikule waatas wastu werine laip. Juhani Keerding oli enefe maha lastnud, werise päaga lamas ta wastu seinale, hoides käes mingit wihku.

„Mis tal käes? See on ju pangaraamat?“ Ametnik wõttis laiba sõrmi wahelt wihu ja selle kaanel seisis „Soiuraamat... Ronni Raudjalg...“

Rõik oli selge: Juhan Keerding oli tapnud Dunkri Ronni, riisunud ta pangaraamatu, lootes pangast ligemale pool miljonit välja petta, kuid südame-
tunnistuse piinal sellest loobunud ja enese maha lasanud.

Järgmisel päeval oli lehtedel jällegi põhjust juubeldada ja sensetstoonitada — Dunkri Ronni roima põhjus oli teada ja roimar tabatud, kuigi surnult.

03

Hin...

Handwritten notes and markings at the top right of the page.